

Nr 136.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anskaffande och underhåll genom statens försorg av möblering för vissa rum i den för landshövdingen i Stockholms län avsedda tjänstebostaden; given Stockholms slott den 20 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF A DOLF.

Gustav Möller.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 20 februari 1926.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS,
MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Möller anför:

Förut denna dag har Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för kommuni-
kationsdepartementet beslutat till riksdagen avlåta proposition innefattande
förslag om användning till tjänstelokaler av den del av det s. k. Preisiska huset
i Stockholm, som enligt ett för 1920 års riksdag framlagt förslag avsågs till
beredande av boställsvåning åt landshövdingen i Stockholms län. I samband

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 113 häft. (Nr 136.) 420 26 1

härmed har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att boställsvåning åt landshövdingen i Stockholms län skulle upplåtas inom statens fastighet nr 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm.

I anslutning till denna tjänstebostadsfråga torde till prövning böra upptagas en av landshövdingen i Stockholms län Nils Edén till socialdepartementet ingiven, till Kungl. Maj:t ställd framställning av den 10 februari 1926 rörande anskaffande och underhåll genom statens försorg av möblering för vissa rum i den för honom ifrågasatta tjänstebostaden.

Bestämmelser
angående
landshövding-
bostädernas
möblering m. m.
genom statens
försorg.

Innan jag redogör för innehållet i nämnda framställning, tillåter jag mig bringa i erinran de bestämmelser, som för närvarande gälla beträffande landshövdingbostädernas möblering.

I anledning av ett utav Kungl. Maj:t i proposition nr 183 till 1925 års riksdag framställt förslag fastställde riksdagen ny ordinarie stat för landshövdingarna att tillämpas från och med den 1 juli 1925 (riksdagens skrivelse nr 333/1925). I samband härmed beslöt riksdagen att i fråga om landshövding skulle gälla följande bestämmelser:

Landshövding är berättigad till fri bostad i kronans hus med därtill i förekommande fall hörande planterat område (bostadslägenhet) av den omfattning, som av Kungl. Maj:t för varje särskilt län fastställts. Där särskilda förhållanden därtill föranleda, må dock Kungl. Maj:t tilldela landshövding antingen annan, åt honom förhyrd bostadslägenhet, eller ock, i stället för bostad in natura, kontant hyresersättning till belopp, som för varje gång med hänsyn till förekommande omständigheter bestämmes.

Vid landshövdingens tillträde till sin tjänst skall för honom avsedd bostad genom statens försorg vara försedd med möblering för högst fyra till representation avsedda rum. Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, bekostas av statsverket.

Dessa bestämmelser hava oförändrade influtit i det brev angående fastställande av ny stat för landshövdingarna m. m., som Kungl. Maj:t den 26 juni 1925 utfärdat.

Kungl. Maj:t har vidare i brev den 2 oktober 1925 utfärdat vissa närmare föreskrifter i fråga om möbleringen av landshövdingbostäderna.

I berörda brev har Kungl. Maj:t bemyndigat byggnadsstyrelsen att, då landshövdingbefattningen i ett län första gången från och med den 1 juli 1925 är eller bliver ledig, i för den nye landshövdingen avsedd bostad uppsätta möblering för högst fyra till representation avsedda rum under iakttagande ej mindre att vederbörande möbleringsuppsättnings storlek och sammansättning i övrigt fullt lämpas efter ändamålsenlighetens krav och de rådande förhållandena i varje särskilt fall, än även att sammanlagda kostnaden för uppsättningen av möbler m. m. i varje landshövdingbostad icke må överstiga 20,000 kronor, dock att, därest i något fall särskilda omständigheter skulle nödvändiggöra högre sådan kostnad, byggnadsstyrelsen har att underställa frågan därom Kungl. Maj:ts prövning. Härjämte har bemyndigande lämnats byggnadsstyrelsen att ombesörja underhållet av genom statens försorg anskaffad möblering, med rätt för styrelsen att å vederbörande länsstyrelse överlåta underhålls-

bestyret i vad avser smärre reparationer och dylikt. Slutligen har Kungl. Maj:t i samma brev förordnat, att kostnaderna för nyss berörda möbleringsuppsättning och möbleringens underhåll skola bestridas från femte huvudtitelns förslagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

I detta sammanhang må även erinras därom att samtliga landshövdingar övergingo på den nya staten, när denna den 1 juli 1925 trädde i tillämpning.

Jag övergår härefter till att redogöra för ovan berörda av landshövdingen Edén gjorda framställning.

Landshövding
Edéns fram-
ställning.

I denna framställning framhåller landshövdingen inledningsvis, att då han tillträtt sitt ämbete i december 1920 någon möblering genom statens försorg av den blivande landshövdingbostaden i Stockholms län så länge han innehade ämbetet icke inrymdes under de i ämnet gällande bestämmelserna. Emellertid finner landshövdingen, att ur saklig synpunkt alla skäl tala för tillämpande av den nya möbleringsföreskriften även i det fall, varom nu är fråga. Till stöd härför har landshövdingen till en början anført i huvudsak följande.

När vid 1925 års lönereglering för landshövdingarna stadgandet om viss möblering genom statsverkets försorg fick den avfattning, att den anknöts till förutsättningen av en landshövdingens »tillträde till sin tjänst», berodde detta synbarligen därpå, att de landshövdingar, som före den 1 juli 1925 tillträtt sina ämbeten, förutsattes hava var för sig förut erhållit ämbetsbostad och ordnat dess möblering. Beträffande mig föreligger emellertid det exceptionella förhållande, att jag vid mitt tillträde till landshövdingämbetet i december 1920 *icke* erhöll någon boställsvåning och icke heller därefter kunnat erhålla någon sådan. Den förutvarande bostaden för landshövdingen i Stockholms län i f. d. Preisiska huset var nämligen redan före mitt tillträde till ämbetet — enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 7 november 1919 — uthyrd till arbetslokaler dels för byggnadsstyrelsen, dels för länsstyrelsen, och i denna anordning har sedan dess någon förändring icke kunnat ifrågakomma redan på den grund, att ingendera av de nämnda myndigheterna kunnat avstå från sin del av den tidigare boställsvåningen. Fastmera har myndigheternas disposition av sagda lokaler blivit tillsvidare fastslagen därigenom, att 1920 års riksdag vid beviljande av anslag till f. d. Preisiska husets om- och tillbyggnad gjorde det uttalande, att det syntes riksdagen kunna ifrågasättas, huruvida det icke vore för staten fördelaktigare, att jämväl den del av fastigheten, som — i den riksdagen förelagda propositionen om byggnadsanslag — vore avsedd till landshövdingbostad, bereddes till arbetslokaler, varefter Kungl. Maj:t den 3 december 1920 förklarade sig vilja först framdeles meddela beslut i fråga om disposition och ombyggnad av denna del av fastigheten. Frågan om min ämbetsbostad har sålunda under mer än fem år förblivit svävande och icke kunnat upptagas förr än nu, då byggnadsstyrelsen står i begrepp att avflytta från f. d. Preisiska huset till nya ämbetslokaler. Följden härav har blivit, att jag varit anvisad till att förhyra privat bostad för de medel, som enligt Kungl. Maj:ts förutnämnda beslut den 7 november 1919 utgått från byggnadsstyrelsen och länsstyrelsen såsom hyresavgift för deras respektive andelar i den förra ämbetsbostaden.

Av den sålunda lämnade redogörelsen synes det landshövdingen framgå, att när nu frågan om boställsvåning för honom slutligen upptagits, läget i *realiteten* helt motsvarar det, för vilket statens möbleringsbidrag är avsett. Härom yttrar landshövdingen ytterligare följande.

Visserligen föreligger i detta fall icke en landshövdingens »tillträde till sin tjänst». Men väl kommer — därest landshövdingen i Stockholms län nu erhåller ämbetsbostad i likhet med övriga landshövdingar — tillträde *till denna bostad* att ske. Det bör då få anses naturligt och direkt påkallat av det syfte, som ligger till grund för den nya bestämmelsen om möbleringsbidrag, att med beredandet av bostad också i detta fall följer den möblering genom statens försorg, som angives i Kungl. Maj:ts brev den 26 juni 1925. Syftet med denna bestämmelse har nämligen, såsom framgår av propositionen i denna del och av riksdagens motivering för sitt bifall, oförtydligt varit att från landshövdingarna avlyfta de oproportionerliga möbleringskostnader, som vållas därav, att åt dem upplåtna bostäder med hänsyn till ämbetets representationsförpliktelser måste till storleken väsentligt överstiga deras personliga behov. Möbleringen genom statens försorg av vissa rum hör alltså i realiteten tillsammans med tillträde till ämbetsbostaden, ehuru stadgandet kommit att förbindas med tillträde till tjänsten. Den omständigheten, att i nu förevarande exceptionella fall ämbetsbostad beredes först flere år efter tillträdet till tjänsten, bör billigtvis icke kunna föranleda, att staten underlåter att i fråga om denna bostad tillämpa samma regel som nu gäller för alla andra landshövdingbostäder, vilka tillträdas efter den 1 juli 1925.

Även från annan synpunkt finner landshövdingen, att tillämpning av de nya bestämmelserna om möblering av vissa rum i landshövdingbostad är påkallad i nu förevarande fall. Härutinnan anför landshövdingen i huvudsak följande.

I och med det att staten anordnar ny bostad för landshövdingen i Stockholms län, lärer staten hava all anledning att tillse, att denna bostad i vad angår de för representation avsedda rummen från början möbleras efter samma grundsatser, som numera tillämpas för nyupplåtna landshövdingbostäder.

För den händelse det skulle anses bidra till frågans klagörande med avseende på mina personliga förhållanden finner jag mig böra omförmåla, att den privata bostad, som jag kunnat förhyra med anlitan av den mig enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 november 1919 tillkommande penningersättningen för den avträdda ämbetsvåningen, icke på långt när motsvarar vad som skulle kunna betecknas såsom en landshövdingbostad även av anspråkslös beskaffenhet. Sagda ersättning har utgått med 9,600 kronor årligen i ett för allt. För detta belopp har jag med hänsyn till prisläget på hyresmarknaden i Stockholm icke kunnat erhålla vare sig det *antal* rum, som i 1920 års proposition angavs såsom erforderligt även för en starkt reducerad landshövdingbostad i f. d. Preisiska huset eller än mindre rum av den *storlek och kvalitet* i övrigt, som påkallas av en landshövdingens representativa förpliktelser. Då jag sålunda endast kunnat disponera en privat våning med små rum, har jag givetvis icke anskaffat eller kunnat anskaffa ett möblemang, som passar eller räcker till för representationsrum i en ämbetsbostad, även om dessa bliva till storleken jämförelsevis begränsade, såsom förhållandet skulle bliva enligt byggnadsstyrelsens framställning. Jag befinner mig följaktligen även i detta hänseende personligen i väsentligen samma situation som förutsatts för nytillträdande landshövdingar i bestämmelserna om möblering av vissa rum genom statens försorg.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har landshövding Edén hemställt, att Kungl. Maj:t, efter av årets riksdag utverkat medgivande, måtte besluta, att vad i breven den 26 juni och den 2 oktober 1925 är föreskrivet angående möblering genom statens försorg av till representation avsedda rum i landshövdingbostad samt angående underhåll på bekostnad av statsverket av sådan

möblering, skall äga tillämpning beträffande den tjänstebostad, som må bliva honom såsom landshövding i Stockholms län tilldelad.

I utlåtande den 12 februari 1926 har statskontoret förklarat, att statskontoret med hänsyn till de särskilda förhållanden, som allt sedan landshövdingen Edéns tillträde till landshövdingämbetet i Stockholms län varit rådande i fråga om tjänstebostad för honom, för sin del icke hade något att erinra mot bifall till förevarande framställning.

Statskontoret.

Det torde av det anförda framgå, att de i samband med den nya löneregleringen för landshövdingarna givna bestämmelserna i fråga om möblering genom statsverkets försorg av vissa rum i de till landshövdingarna upplåtna bostäderna icke äga tillämplighet i nu förevarande fall. I likhet med statskontoret finner jag emellertid avgörande skäl tala för att de förmåner som innefattas i dessa bestämmelser även beredas den nuvarande innehavaren av landshövdingbefattningen i Stockholms län, därest såsom nu ifrågasatts bostad kommer att upplåtas åt honom inom en staten tillhörig fastighet. Jag vill tillägga att ett medgivande i antydd riktning icke torde kunna medföra några mera vittgående konsekvenser med avseende å övriga före den 1 juli 1925 utnämnda landshövdingar. Förutom landshövdingarna i Stockholms och Västernorrlands län hava nämligen samtliga landshövdingar i riket vid tillträdet till sina befattningar tilldelats tjänstebostäder i staten tillhöriga fastigheter och ordnat dessa bostäders möblering.

Departements-
chefen.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de av riksdagen i samband med beslut om ny lönereglering för landshövdingarna godkända grunderna i fråga om anskaffande och underhåll genom statens försorg av möblering för vissa rum i för landshövding avsedd bostad jämväl må äga tillämpning beträffande den tjänstebostad, som inom staten tillhörig fastighet kan komma att tilldelas nuvarande landshövdingen i Stockholms län.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Axel Wennerholm.